

รายงานผล
การถอดองค์ความรู้เกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา

โดย
สำนักงานเกษตรอำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา
กรมส่งเสริมการเกษตร
พ.ศ. ๒๕๖๘

คำนำ

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นจากกระบวนการถอดบทเรียนของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา เพื่อรวบรวมองค์ความรู้จากเกษตรกรต้นแบบ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทคโนโลยีต่างๆ ในการพัฒนาระบบการผลิตทางการเกษตรที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำมาใช้ในการถ่ายทอดและพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรรายอื่นในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรต้นแบบ คือ ร.ต. อนุรักษ คำดี เป็นผู้บริหารจัดการศูนย์ฯ และเป็นผู้ดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

ในยุคที่การเกษตรต้องเผชิญกับความท้าทายทั้งจากสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง ความผันผวนของตลาด และข้อจำกัดด้านทรัพยากร ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถปรับตัวและพัฒนาศักยภาพการผลิตได้อย่างยั่งยืน ศพก.อำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา เป็นหนึ่งในศูนย์เรียนรู้ต้นแบบที่มุ่งเน้นการรวบรวมองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น มาบูรณาการให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพื่อถ่ายทอดให้เกษตรกรสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การถอดองค์ความรู้ของ ศพก.อำเภอพระทองคำ จึงมีเป้าหมายเพื่อรวบรวม วิเคราะห์ และจัดระบบข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ ที่เกิดจากประสบการณ์ตรงของเกษตรกรต้นแบบ การดำเนินกิจกรรมของศูนย์เรียนรู้ และการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้สามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบการเรียนรู้และต่อยอดการพัฒนาเกษตรกรในระดับพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

สำนักงานเกษตรอำเภอพระทองคำ
จังหวัดนครราชสีมา
มิถุนายน ๒๕๖๘

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ	๑
ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	๒-๙
สินค้าหลัก	๒
แปลงเรียนรู้	๒
ฐานเรียนรู้	๒
หลักสูตรการเรียนรู้	๓
การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงาน	
ด้านการเกษตรระดับจังหวัด	๕
การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก.	๗-๙
ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบ	
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	๑๐-๑๕
ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ	๑๐-๑๑
เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร	
พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่	
ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/	
เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต	๑๑-๑๓
ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์	๑๓
ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์	๑๓-๑๕
ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน	๑๕
ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน	๑๖
ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย	
กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้	
ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน	
ภาคผนวก	๑๗-๒๐

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๓ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๘

.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุลร.ต. อนุรักษ คำดี.....
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้๖๖/๒ ม.๑ ต.หนองหอย อ. พระทองคำ จ. นครราชสีมา.....
โทรศัพท์ ๐๖๓ - ๕๐๙๘๕๘๕.....
- ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๖๘
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา ระดับ ปวช.
สถาบันการศึกษา ร.ร.ช่างกลพาณิชย์การ นครราชสีมา
คณะ/สาขาวิชา ช่างยนต์
๖. อาชีพปัจจุบัน
☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ ข้าราชการบำนาญ
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๒๕๐,๐๐๐ บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก เกษตรผสมผสาน

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๖.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. แนวทางการทำไร่นาสวนผสมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
๒. การปลูกพืชผลแบบผสมผสานกับผักพื้นบ้าน
๓. การปลูกไม้ยืนต้น โดยการปลูกพืช ๕ ระดับ
๔. การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เองเพื่อลดต้นทุน
๕. การปศุสัตว์
๖. การประมง

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๔.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

๒. การทำไร่นาสวนผสมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

๓. การทำปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพเพื่อลดต้นทุน

๔. การเลี้ยงสัตว์ (โค, ไก่ไข่)

หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๗.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๔..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. แนวทางการทำไร่นาสวนผสมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

๒. การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เองเพื่อลดต้นทุน

๓. การปศุสัตว์(เลี้ยงโค ไก่ไข่)

๔. การประมง

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การทำไร่นาสวนผสมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

๒. การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ใช้เองเพื่อลดต้นทุน

๓. การปศุสัตว์(เลี้ยงโค ไก่ไข่)

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

1. การทำบัญชีครัวเรือน

2. การขยายพันธุ์ผักพื้นบ้าน

3. การปลูกป่า ๕ ระดับ

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การทำไร่นาสวนผสมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

เนื่องจากพื้นที่ทำการเกษตรของตำบลหนองหอย อำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมาในปัจจุบันประสบปัญหาภัยแล้งติดต่อกัน ทำให้เกษตรกรมีความเสี่ยงในการทำการเกษตร จึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวทางการทำการเกษตรโดยการทำไร่นาสวนผสม เน้นหลักเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อลดต้นทุนการผลิตและลดความเสี่ยงจากรายได้ภาคการเกษตร

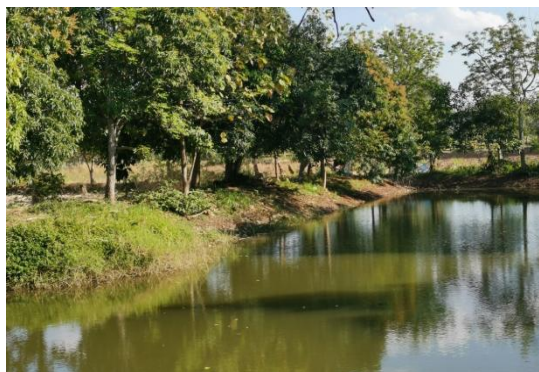
โดยมีแนวทางการพัฒนา :

๑. ปรับเปลี่ยนแนวทางการทำการเกษตรโดยการปรับเปลี่ยนพื้นที่จากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวมาทำการเกษตรแบบผสมผสาน รวมทั้งการทำปศุสัตว์และประมงร่วมด้วย

๒. ลดต้นทุนด้วยการผลิตปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพใช้เอง

เทคโนโลยีเด่นของศูนย์เรียนรู้ : การทำไร่นาสวนผสม ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์

การนำไปใช้ประโยชน์ : ปลูกพืชหลากหลายเพื่อลดความเสี่ยงจากการผลิตเกษตรเชิงเดี่ยว, ลดต้นทุนการผลิตในครัวเรือน ทำให้เกษตรกรมีรายได้อย่างยั่งยืน

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา ได้มีบทบาทในการร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการระดับจังหวัดอย่างต่อเนื่อง โดยมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ดังนี้

๑. การร่วมประชุมกับหน่วยงานระดับจังหวัดและระดับอำเภอ ผ่านการประชุมการขับเคลื่อนด้านการเกษตรระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ของพื้นที่ และวางแผนร่วมกันในการแก้ไขและพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกับนโยบายของจังหวัด

๒. การประชุมร่วมกับเกษตรกรต้นแบบ และเกษตรกรกลุ่มเครือข่าย เพื่อระดมปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ตลอดจนเทคโนโลยีด้านการเกษตรที่เหมาะสม เพื่อบรรณข้อมูลสำหรับการวางแผนหาแนวทางการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่

๓. การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย ดำเนินการประสานกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น สำนักงานปศุสัตว์ สถานีพัฒนาที่ดิน และสำนักงานประมง เพื่อบูรณาการแผนงานด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง และดินปุ๋ย ให้มีความสอดคล้องและต่อเนื่อง

๔. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ ศพก. และแปลงใหญ่ คณะกรรมการของศูนย์ฯ รวมถึงคณะกรรมการแปลงใหญ่ ได้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำแผนฯ โดยทำหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุง และกำหนดเป้าหมายของกิจกรรมที่จะดำเนินงานในแต่ละปี

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

๑. การประชุมคณะกรรมการ ศพก. และเครือข่าย

การจัดประชุมคณะกรรมการร่วมกันระหว่างศูนย์ศพก.หลักและศูนย์เครือข่าย ศพก. เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ของศูนย์ปัจจุบันและข้อมูลสถานการณ์จริงในพื้นที่มาวิเคราะห์และจัดทำแผนดำเนินงานให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกรและบริบทของชุมชน

๒. การรับฟังความคิดเห็นของเกษตรกรในชุมชน

การระดมความคิดเห็น และรวบรวมแนวคิดจากเกษตรกรในพื้นที่ ตลอดจนปัญหา และอุปสรรคต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาและวางแผนให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร

๓.การร่วมอบรมพัฒนาองค์ความรู้

เข้ารับการอบรมจากหน่วยงานต่างๆ หรือการศึกษาดูงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ที่มี และนำองค์ความรู้ใหม่มาปรับใช้ เพื่อเป็นข้อมูลใช้สนับสนุนการจัดทำแผนได้อย่างครอบคลุม

โดยผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ คือ....

- ประธานและคณะกรรมการ ศพก.
- คณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่
- เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอพระทองคำ
- หน่วยงานสนับสนุนในพื้นที่ (กรมส่งเสริม และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)
- ผู้นำชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- เกษตรกรในพื้นที่ที่มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม

อำเภอ... พระทองคำ..... จังหวัด... บุตรราชสีมา..... ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ
				ค.ศ.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	ก.ย.68	
1.การพัฒนาศักยภาพ สฟก. และศูนย์เครือข่าย																กรมส่งเสริมการเกษตร
2.การส่งเสริมการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง																องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
3.ส่งเสริมการขอรับรองมาตรฐานสินค้าพืช และให้คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องดิน น้ำ ปุ๋ย พืช วัสดุ การเกษตร ผลผลิต และผลิตภัณฑ์																กรมวิชาการเกษตร
4. การบริการตรวจวิเคราะห์ดินและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับดิน บริการวัสดุปรับปรุงบำรุงดิน																กรมพัฒนาที่ดิน
5. ส่งเสริมการขุดบ่อเพื่อกักเก็บแหล่งน้ำ เช่น บ่อจืด																กรมพัฒนาที่ดิน
6. ส่งเสริมการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร																กรมพัฒนาที่ดิน
7. การผลิตไก่สายพันธุ์พื้นเมือง																กรมปศุสัตว์
8. การเพิ่มศักยภาพด้านอาหารสัตว์																กรมปศุสัตว์
9. การสร้างฟาร์มคั้นแบบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสัตว์																กรมปศุสัตว์
10. จัดตั้งศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพ																กรมการข้าว
11. ส่งเสริม สับบัสสุน และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต และจัดการผลผลิตข้าว																กรมการข้าว
12. ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนให้เข้มแข็ง																กรมพัฒนาชุมชน
13. ส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือนและการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ																กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ภาคผนวก 3.2

แผนงานศพก.

แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอ...พระทองคำ..... จังหวัด...นครราชสีมา..... ประจำปีงบประมาณ 2560

ชื่อเกษตรกรต้นแบบนายอนุรักษ์ คำดี..... สินค้าหลัก ..พืชผักตามฤดูกาล.....

จุดเด่น จุดเด่น 1. มีฐานเรียนรู้ และองค์ความรู้การทำเกษตรแบบไร้สารผสม 2. มีองค์ความรู้ด้านการผลิตข้าว 3. การทำเกษตรตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง 4. การทำปุ๋ยสูตร 5. การประมง

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ
				ค.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	ก.ย.68	
1. การเตรียมการ																
- ประชุมหารือคณะกรรมการ ศพก.และเครือข่าย				←→												
- ร่วมกันวิเคราะห์เพื่อการพัฒนา ศพก.				←→												
- กำหนดแนวทางพัฒนาและแผนการดำเนินงาน				←→												
- พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้				←→												
2.การพัฒนาศักยภาพ ศพก.			-													
2.1 การปรับปรุงฐานเรียนรู้																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การทำไร่นาสวนผสม	1	ฐาน		←→											→	
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การทำบัญชี	1	ฐาน		←→											→	
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ	1	ฐาน					←→									
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง ปศุสัตว์	1	ฐาน		←→											→	
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง ประมง	1	ฐาน		←→											→	
2.2 การปรับปรุง/จัดทำข้อมูลประจำ ศพก.																
- ข้อมูลพื้นฐานชุมชน							←→									
- ข้อมูลวิชาการ				←→											→	
- ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร				←→											→	
2.3 พัฒนาศูนย์เครือข่าย			-													
- คัดเลือก/รับรองศูนย์เครือข่าย							←→									
- วิเคราะห์ศูนย์เครือข่าย								←→								
- ปรับปรุง/พัฒนา ฯลฯ								←→							→	
2.4 คณะกรรมการ ศพก.			-													
- ประชุมคณะกรรมการ ศพก.	4	ครั้ง	4,000			←→ 27			←→ 20			←→ 26		←→ 10		

[illegible]

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

ร้อยตรีอนุรักษ์ คำดี อดีตข้าราชการผู้เกษียณอายุก่อนอายุราชการ ๖๐ ปี ผันตัวจากการรับราชการ หันกลับมาประกอบอาชีพเกษตรแบบผสมผสาน เศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ โดยยึดประสบการณ์ในการทำการเกษตร และดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากมีใจรักในด้านการเกษตรรักการทำงานจิตอาสาเพื่อสังคม มีความเป็นผู้นำทางด้านการเกษตรและต้องการที่จะพัฒนาชุมชนของตนเองให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการพึ่งพาตนเองจากการประกอบอาชีพทางการเกษตร และสามารถยืนหยัดอยู่ได้ด้วยการทำการเกษตรตามวิถีชีวิตปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ และสามารถเป็นแบบอย่างให้แก่ผู้คนในชุมชนและผู้อื่นได้ด้วยใจรักในด้านการทำการเกษตรมาโดยตลอด

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

เนื่องจากพื้นที่ทำการเกษตรของตำบลหนองหอย อำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา ในปัจจุบันประสบปัญหาภัยแล้งติดต่อกัน ทำให้เกษตรกรมีความเสี่ยงในการทำการเกษตร จึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวทางการทำการเกษตรโดยการทำไร่นาสวนผสม เน้นหลักเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อลดต้นทุนการผลิตและลดความเสี่ยงจากรายได้ภาคการเกษตร

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

๑. การปรับปรุงดินด้วยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ที่ได้จากการปศุสัตว์ หรือการหมักของเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ลดการใช้ปุ๋ยเคมีในการปรับปรุงบำรุงดิน

๒. การจัดการน้ำ ใช้ระบบหมุนเวียนการให้น้ำ โดยมีการใช้ระบบพลังงานแสงโซล่าเซลล์ ในการสูบน้ำจากบ่อบาดาล เพื่อดึงน้ำใต้ดินมาใช้ เป็นการใช้น้ำจากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๓. การผลิตน้ำหมักชีวภาพ ที่ได้จากเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ลกการใช้สารเคมีในการผลิตพืช และช่วยลดต้นทุนในการทำการเกษตร

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

๑. การใช้ประสบการณ์ด้านพื้นที่ สู่การวิเคราะห์ปัญหาของบริบทพื้นที่ เช่น สภาพดิน สภาพอากาศ แหล่งน้ำ และ โรคและแมลงศัตรูพืช

๒. การใช้ประโยชน์ข้อมูลจากหน่วยงาน เครือข่ายเกษตรกร หรือเกษตรกรในพื้นที่ ผ่านการประชุม อบรม และการศึกษาดูงาน

๓. การนำองค์ความรู้ที่ได้มาปรับใช้กับพื้นที่ พัฒนาต่อยอดให้สอดคล้องกับบริบท

๔. ขยายผลผ่านฐานเรียนรู้ในศูนย์ฯ ถ่ายทอดให้เกษตรกรในชุมชน

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

๑. การจัดการดิน : การปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างดิน ให้เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืช ลดการทำลายโครงสร้างดินด้วยปุ๋ยเคมี

๒. การจัดการพืช : การคัดเลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น พืชทนเค็ม พืชใช้น้ำน้อย

๓. ปรับเปลี่ยนรอบการปลูกให้เหมาะสมกับฤดูและปริมาณน้ำฝน

๔. ป้องกันโรคแมลงโดยใช้ชีวภัณฑ์ : การใช้สมุนไพรร สารชีวภัณฑ์ ในการจัดการศัตรูพืช ทดแทนสารเคมี

๕. การหมุนเวียนทรัพยากรภายในแปลง : สร้างประโยชน์จากผลพลอยได้จากการเกษตร ลดการสูญเสียที่ไม่จำเป็น ตลอดจนลดการเกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๕ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าวนาปี พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๖ ไร่

๑.๒) อ้อยโรงงาน พื้นที่ปลูกจำนวน ๒๐ ไร่

๑.๓) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พื้นที่ปลูกจำนวน ๘ ไร่

๑.๔) ผักสวนครัว(พริก มะเขือ ข่า ผักหวาน ผักอินูน) พื้นที่ปลูกจำนวน ๑ ไร่

๑.๕) ไม้ผล(มะม่วง ส้มโอ มะขามเทศ) พื้นที่ปลูกจำนวน ๑ ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลานิล จำนวน ๓๐๐ ตัว

๒.๒) ปลาดุก จำนวน ๒๐๐ ตัว

๒.๓) ปลาตะเพียน จำนวน ๒๐๐ ตัว

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) โค จำนวน ๑๓ (ตัว)

๓.๒) ไก่ไข่ จำนวน ๒๐ (ตัว)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑) เมล็ดพันธุ์ข้าว เป็นเงิน ๔๐๐ บาท/ไร่

๒) ค่าไถนา (๒ รอบ) เป็นเงิน ๖๐๐ บาท/ไร่

- ๓) ค่าไถแปลงพืชไร่ เป็นเงิน ๓๐๐ บาท/ไร่
- ๔) ค่าปุ๋ยเคมี (ใส่นาข้าว) เป็นเงิน ๓๕๐ บาท/ไร่
- ๕) ค่าปุ๋ยเคมี (ใส่พืชไร่) เป็นเงิน ๒,๕๐๐ บาท/ไร่
- ๖) ค่ารถเกี่ยว เป็นเงิน ๖๕๐ บาท/ไร่
- ๗) ท่อนพันธุ์อ้อย เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท/ไร่
- ๘) เมล็ดพันธุ์ข้าวโพด เป็นเงิน ๓๐๐ บาท/ไร่
- ๙) แม่พันธุ์ไก่ไข่ (๒๐ ตัว) เป็นเงิน ๒๕๐ บาท/ตัว
- ๑๐) อาหารไก่ เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท/ปี
- ๑๑) อาหารปลา เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท/ปี

รวมต้นทุนการผลิต ๑๐๖,๐๐๐ บาท/ไร่

รายได้ ๒๕๐,๐๐๐ บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรายแบบ มีดังนี้

- ๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ผักพื้นบ้าน ผักสวนครัว ไข่ไก่
เฉลี่ยรายได้วันละ ๓๐๐ บาท/วัน
- ๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ผักสวนครัว ไม้ผล
เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๑,๐๐๐ บาท/สัปดาห์
- ๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ไม้ผล ประมง
เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๗,๐๐๐ บาท/เดือน
- ๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ อ้อยโรงงาน ข้าว ข้าวโพด โค
เฉลี่ยรายได้ปีละ ๒๕๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑. ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง

- สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีรายได้ทุกวัน จากการทำการเกษตรผสมผสาน
- ครอบครัว มีความเป็นอยู่ที่ดี มีความมั่นคงทางอาหาร มีความปลอดภัยทางด้านอาหาร
- สุขภาพกาย และ สุขภาพจิตดี จากการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- การได้รับองค์ความรู้ด้านต่างๆจากวิทยากรและสถานที่ศึกษาดูงานอย่างหลากหลาย สามารถ

พัฒนาตนเอง ต่อยอดได้ในครอบครัว ตลอดจนเป็นต้นแบบของชุมชน

- มีเครือข่ายแลกเปลี่ยนความรู้และเชื่อมโยงประสานงาน

๒. ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น

- ใช้อองค์ความรู้ที่มีจากประสบการณ์และจากการอบรม ถ่ายทอดสู่เกษตรกรในชุมชน
- การมีแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีทางการเกษตร ให้เกษตรกรในหมู่บ้าน ชุมชน ได้ศึกษาหา

ความรู้

- มีเครือข่ายแลกเปลี่ยนความรู้และเชื่อมโยงประสานงาน

๓. ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน

- ในชุมชนเกิดแหล่งเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง การปลูกพืชผสมผสาน
- สร้างความมั่นคงทางอาหารที่ปลอดภัยในชุมชน
- การสร้างกิจกรรมร่วมกันภายในชุมชน เกิดความสามัคคีในชุมชน
- การจัดการด้านเกษตรที่ดี การหมุนเวียนทรัพยากรในชุมชน ช่วยลดปัญหาทางสิ่งแวดล้อม

4. มีแรงบันดาลใจแก่ตนและครอบครัว

๓.ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

การทำนาข้าวในแปลงเกษตรผสมผสานจะเน้น การทำนาแบบประณีต เป็นวิธีการผสมผสานของการจัดการพืช การจัดการน้ำ และการจัดการดินแนวทางใหม่ พัฒนาจากการเรียนรู้เหมือนการทำเกษตรกรรมธรรมชาติ

การปลูกพืชแซมเพื่อให้พืชได้มีการพึ่งพาอาศัยกัน ใช้ระบบหมุนเวียนการให้น้ำ โดยมีการใช้ระบบพลังงานแสงโซล่าเซลล์ ในการสูบน้ำจากบ่อบาดาลเพื่อดึงน้ำใต้ดินมาใช้ เป็นการใช้น้ำจากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และวางแผนในการปลูกแต่ละปีตามความเหมาะสม

การปลูกผักพื้นบ้านเช่น ผักหวานป่า กะบก ตำยาน สลิด อินุน ย่านาง และพืชสมุนไพรต่างๆ เพื่อเป็นอาหารสำรองเป็นทางเลือกเพื่อเป็นการหมุนเวียนอาหาร และเป็นการอนุรักษ์ผักพื้นบ้านที่หายากใกล้สูญพันธุ์

การปลูกไม้ยืนต้น โดยการปลูกพืช ๕ ระดับเพื่อสร้างร่มเงาให้ความร่มเย็นใช้สอยได้ในอนาคต และเป็นการอนุรักษ์ป่าเต็งรัง เพื่อเป็นแหล่งของเห็ดป่า ของป่าที่หายากไว้อีกด้วย ตลอดจนสร้างสิ่งแวดล้อมและป้องกันภัยธรรมชาติ เช่น ป้องกันน้ำท่วม ป้องกันลม ช่วยดูดความชื้นให้ ผืนดิน ได้รับเงาให้ความร่มเย็น

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

มีการทำการเกษตรที่เน้นการทำเกษตรกรรมธรรมชาติ เพื่อให้เกิดการพึ่งพาอาศัยกันภายในระบบนิเวศ ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีคุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด และปลูกป่าทดแทน เพื่อให้ธรรมชาติยังคงมีความอุดมสมบูรณ์อยู่ พร้อมทั้งรักษาพันธุ์พืชพื้นบ้านไม่ให้สูญพันธุ์

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ความเข้าใจในพื้นที่ พร้อมด้วยประสบการณ์การทำงานเกษตรมาเป็นเวลานาน ทำให้เข้าใจธรรมชาติและสถานการณ์ของพื้นที่เป็นอย่างดี ส่งผลให้สามารถปรับเปลี่ยนการเกษตรให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ได้

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ด้วยประสบการณ์ทางด้านการเกษตร และความชำนาญในพื้นที่ สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มีแก่เกษตรกรในชุมชน หรือผู้ที่สนใจในด้านการเกษตรได้อย่างดี นอกจากนี้ ยังมีการเข้าอบรมเสริมองค์ความรู้ด้านต่างๆอยู่เสมอ เพื่อสามารถปรับใช้และพัฒนาการเกษตร เพื่อที่จะพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้พร้อมต่อการศึกษาดูงาน สู่การถ่ายทอดความรู้ได้ต่อไป

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

การรับเรื่องปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ พร้อมทั้งให้คำปรึกษาทางด้านการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรสามารถแก้ไขปัญหาได้ โดยใช้ประสบการณ์ด้านการเกษตรของตนถ่ายทอดสู่เกษตรกร นอกจากนี้คือการรับเรื่องร้องเรียนจากเกษตรกรในพื้นที่ ให้คำปรึกษาเบื้องต้น ลดความรุนแรงของปัญหา และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

มีความพร้อมด้านการประชาสัมพันธ์ข่าวสารทั้งด้านการเกษตรและด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรในพื้นที่ และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ และนอกพื้นที่ได้ โดยใช้ช่องความรู้ที่ผ่านการส่งเสริมประสบการณ์ด้านการเกษตร

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

การถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ให้แก่ ศพก.เครือข่าย กลุ่มเกษตรกร และเกษตรกรที่สนใจในการทำการเกษตรในชุมชน เพื่อให้ผู้นำ สามารถเป็นเครือข่าย นำองค์ความรู้ไปถ่ายทอดต่อเกษตรกรในชุมชนต่อไป เป็นการขยายองค์ความรู้ได้อย่างกว้างขวาง และทั่วถึงเกษตรกรทุกพื้นที่ และมุ่งหวังให้เกิดการถ่ายทอดจากเกษตรกรสู่เกษตรกรต่อไป จากการถ่ายทอดเกษตรกรสามารถนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของพื้นที่ตนเองได้ สามารถพัฒนาการเกษตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

เป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ดำรงตำแหน่งประธาน ศพก.หลัก อำเภอมะนังคำ ช่วยเหลือทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและสังคมโดยสมัครใจและไม่หวังสิ่งตอบแทน ซึ่งเป็น ศพก. ที่มีครบทุกด้านการเกษตร. โดยร่วมกับหน่วยงานของภาครัฐ เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และหน่วยงานอื่นๆ

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

การปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นประธาน ศพก.หลัก อำเภอมะนังคำในการถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ให้แก่ ศพก.เครือข่าย กลุ่มเกษตรกร และเกษตรกรที่สนใจในการทำการเกษตรในชุมชน การเผยแพร่ผลงานเชิงประจักษ์ และการถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนาอาชีพให้แก่เครือข่ายเกษตรกร เป็นประธานอาสาสมัครเกษตรกรระดับจังหวัด ช่วยเหลือทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและสังคมโดยสมัครใจและไม่หวังสิ่งตอบแทน

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

ความภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างเครือข่ายภายในชุมชน และสามารถส่งเสริมพัฒนาอาชีพให้เกษตรกรในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับชุมชน นอกจากนี้ยังอาสาช่วยเหลือทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและสังคมโดยสมัครใจและไม่หวังสิ่งตอบแทน เป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ดำรงตำแหน่งประธาน ศพก.หลัก อำเภอมะนังคำ เป็นประธานอาสาสมัครเกษตรกรระดับจังหวัด และประชาสัมพันธ์อาสาสมัครเกษตรกร ระดับประเทศ ให้ความร่วมมือกับ

หน่วยงานภาครัฐในการติดต่อประสานงานกับเกษตรกร เพื่อพัฒนาภาคการเกษตรในภาพรวม รวมถึงเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้โดยสอนวิธีลงมือปฏิบัติให้เห็นผลอย่างแท้จริงและอาศัยทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

มีการเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ เช่น จิตอาสาทำความสะอาดหมู่บ้าน ทำความสะอาดวัด ทำความสะอาดที่สาธารณะ ฯลฯ

งานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและเกษตรกร

- งานด้านจิตอาสาสร้างกลุ่มสร้างอาชีพรักษาสีสิ่งแวดล้อมที่ทำคืองานแหล่งความเสียสละ
- โครงการเลี้ยงวัวเนื้อพระราชวัง โดยเน้นใช้อาหารที่มีในชุมชนเลี้ยงในที่สาธารณะให้เกิดประโยชน์เป็นส่วนรวมและการเป็นผู้นำและผู้ตามในเวลาเดียวกัน
- โครงการปลูกป่าในพื้นที่ส่วนตัวเพื่อเป็นต้นแบบและปลูกในที่สาธารณะตามชนิดของพืชและสภาพพื้นที่ที่เหมาะสม
- การพัฒนาแหล่งน้ำ การกำจัดขยะ การส่งเสริมอาชีพแก่ครัวเรือนที่ขาดแคลนปัจจัยต่างๆเท่าที่เรหาหรืออำนาจหน้าที่ที่ช่วยได้โดยไม่กระทบกับผู้อื่นหรือหน่วยงาน

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

การเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับชุมชน นอกจากนี้ยังมีจิตอาสาช่วยเหลือทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและสังคมโดยสมัครใจและไม่หวังสิ่งตอบแทน เป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ดำรงตำแหน่งประธาน ศพก.หลัก อำเภอพระทองคำ เป็นประธานอาสาสมัครเกษตรกรระดับจังหวัด และประชาสัมพันธ์อาสาสมัครเกษตรกร ระดับประเทศ ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการติดต่อประสานงานกับเกษตรกร เพื่อพัฒนาภาคการเกษตรในภาพรวม รวมถึงเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้โดยสอนวิธีลงมือปฏิบัติให้เห็นผลอย่างแท้จริงและอาศัยทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

การทำงานอย่างมีความสุข

คือการที่เรามีความรู้สึกรัก ฟังพอใจ มีคุณค่า และมีจุดหมาย ในสิ่งที่เราทำ เราอาจยังต้องเจอกับความเหนื่อย แต่เรายังคง "อยากทำ" และ "เต็มใจทำ" นั่นคือหัวใจของความสุขในการทำงาน

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

- ร.ต. อนุรักษ์ คำดี เกษตรกรต้นแบบ
- ทีมงานสำนักงานเกษตรอำเภอพระทองคำ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

ดำเนินการเก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์เกษตรกรต้นแบบ และการเก็บข้อมูลการทำปฏิทินการผลิตพืชโดยศูนย์เครือข่าย กลุ่มนาแปลงใหญ่บ้านหนองกระทุ่ม หมู่ที่๑๘ ตำบลทัพรั้ง อำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ปัญหา/อุปสรรค :

๑. ปัญหาเรื่องกำหนดเวลาในการเก็บข้อมูล

เนื่องจากเกษตรกรต้นแบบมีภารกิจหลายอย่าง ทำให้เกิดอุปสรรคทางด้านเวลาที่ไม่ตรงกันในการนัดหมายเก็บข้อมูล

๒. ความครบถ้วนของข้อมูล

การถ่ายทอดข้อมูลนั้น มีปริมาณมาก ทำให้ต้องมีการนำมาวิเคราะห์อย่างละเอียด เพื่อความสอดคล้องของข้อมูล

๓. เอกสารที่เกี่ยวข้องไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะ :

๑. การกำหนดแผนการนัดหมายล่วงหน้ากับเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง

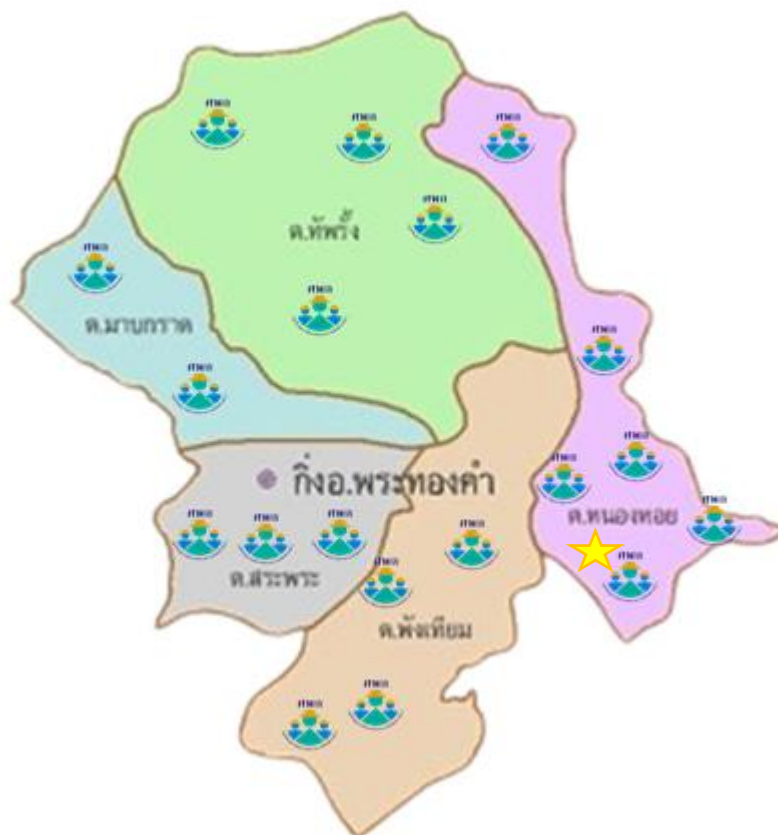
๒. การกำหนดแบบเก็บข้อมูลที่เข้าใจง่าย ครอบคลุมข้อมูล

๓. การบันทึกภาพกิจกรรมของศพก. ให้ครอบคลุมทุกกิจกรรม

ภาคผนวก

แผนที่แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(หลัก)และศูนย์เครือข่าย

อำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา

- ๑ ★ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หมู่ที่ ๑ ตำบลหนองหอย
- ๒ ศูนย์เรียนรู้ปรับเปลี่ยนใหญ่บ้านป่าเพกา-โนนพุดชา หมู่ที่ ๒๐ ตำบลพังเทียม
- ๓ ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ หมู่ที่ ๑ ตำบลสระพระ
- ๔ ศูนย์เรียนรู้มันสำปะหลังแปลงใหญ่บ้านท่านบพัฒนา หมู่ที่ ๓ ตำบลหนองหอย
- ๕ ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน(ฟาร์มชุมชนบ้านโนนสง่า) หมู่ที่ ๕ ตำบลทัพรัง
- ๖ ศูนย์เรียนรู้มันสำปะหลังแปลงใหญ่ตำบลทัพรัง หมู่ที่ ๗ ตำบลทัพรัง
- ๗ ศูนย์เรียนรู้ปรับเปลี่ยนใหญ่บ้านหนองกระทุ่ม หมู่ที่ ๑๘ ตำบลทัพรัง
- ๘ ศูนย์เรียนรู้้อยแปลงใหญ่ตำบลหนองหอย หมู่ที่ ๗ ตำบลหนองหอย
- ๙ ศูนย์เรียนรู้เตาโมแปลงใหญ่ตำบลหนองหอย หมู่ที่ ๑๔ ตำบลหนองหอย
- ๑๐ ศูนย์เรียนรู้มันสำปะหลังแปลงใหญ่บ้านมาบกราดพัฒนา หมู่ที่ ๒ ตำบลมาบกราด

- ๑๑ ศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียงไร่นาเป็นจริง หมู่ที่ ๗ ตำบลมาบกราด
- ๑๒ ศูนย์เรียนรู้นาแปลงใหญ่บ้านพังเทียม หมู่ที่ ๑ ตำบลพังเทียม
- ๑๓ ศูนย์เรียนรู้นาแปลงใหญ่บ้านห้วยยางใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลสระพระ
- ๑๔ ศูนย์เรียนรู้นาแปลงใหญ่บ้านหนองโพธิ์ หมู่ที่ ๔ ตำบลพังเทียม
- ๑๕ ศูนย์เรียนรู้นาแปลงใหญ่บ้านโกรกช้างน้อย หมู่ที่ ๙ ตำบลพังเทียม
- ๑๖ ศูนย์เรียนรู้ข้าวโพดแปลงใหญ่เลี้ยงสัตว์ขามาดไพร หมู่ที่ ๒ ตำบลสระพระ
- ๑๗ ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสานบ้านหนองหอย หมู่ที่ ๑ ตำบลหนองหอย
- ๑๘ ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสานบองชู ปู่แป้ง ออร์แกนิกฟาร์ม หมู่ที่ ๗ ตำบลหนองหอย
- ๑๙ ศูนย์เรียนรู้ฝรั่งอินทรีย์สวนกลางดอน หมู่ที่ ๘ ตำบลทัพวัง

ภาพผังแปลงภายในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา

